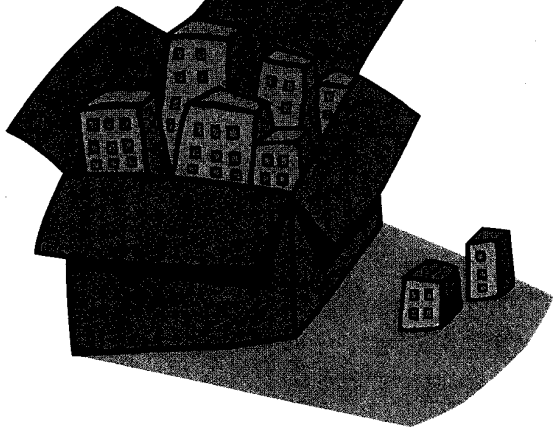

Kommunalreform:

Socialudvalget (2. samling)
SOU alm. del - Bilag 136
Offentligt

Retsstatens grundlag

Det menneskeretlige og borgerperspektivet er fuldstændig fraværende i lovforslaget om kommunalreformen, lyder kritikken fra eksperter.

AF MORTEN SKÆRBÆK

● - Kommunalreformen er et skridt i retning af mindre retssikkerhed for borgerne. Borgeren bliver *mere* gennemsigtig, og forvaltningen *mindre* gennemsigtig!

Sådan siger afdelingsleder på Institut for Menneskerettigheder Birgitte Kofod Olsen, der dermed retter en hård kritik mod regeringens lovforslag om den offentlige forvaltning, når amterne bliver nedlagt, og kommunerne overtager en lang række opgaver.

Med overførslen af opgaverne følger nemlig, at mange af de informationer om borgersager, der i dag flyder mellem kommuner og amter, kommer til at være interne dokumenter i de enkelte nye storkommuner. Og netop tilføjelsen *interne* er afgørende for, om borgerne har ret til aktindsigt i, hvad myndighederne skriver om dem. Eller sagt med andre ord: Når et kontor i kommunen i fremtiden ikke længere skal rådføre sig med amtet, men blot et andet kontor i samme kommune om de ofte følsomme personoplysninger, vil korrespondancen pludselig være intern og dermed ikke som i dag tilgængelig for borgeren, lyder en af Birgitte Kofod Olsens pointer:

- I praksis bliver det sværere for den enkelte borger at få aktindsigt i egne sager, sammenfatter hun.

Og hun bliver bakket op af ekspert i forvaltningsret på Danmarks Journalisthøjskole Oluf Jør-

gensen, der i et brev til Folketingets kommunaludvalg og retsudvalg konkluderer, at det "interne rum" med kommunalreformen bliver udvidet, og at der derved "sker begrænsninger i borgerens ret til aktindsigt, fordi undtagelserne for interne arbejdsdokumenter får større spillerum".

Krav om samtykke indsnævres

Men det er ikke kun retten til aktindsigt, der bliver indsnævret med reformen, hævder Birgitte Kofod Olsen fra Institut for Menneskerettigheder. Samtidig bliver kravet om samtykke fra borgerne, før oplysninger kan gives videre til andre myndigheder, således også indsnævret, forklarer hun.

- Her vil de store kommunale enheder også gøre, at udvekslingerne sker inden for den samme enhed. Man videregiver altså ikke oplysninger til enheder uden for sin egen, og på den måde kan du komme uden om kravet om samtykke fra borgerne, forklarer hun og fortsætter:

- Alt i alt kan man sige, at borgeren får mindre kontrol med, hvad der sker med vedkommendes oplysninger, når de kan køre rundt i systemet i en stor enhed.

Endelig påpeger Birgitte Kofod Olsen, at de nye kommunale borgerservicecentre, der bygger på filosofien om "én indgang for borgerne", kommer til at rumme en masse oplysninger om den

enkelte borgers forskellige sager med kommunen.

- Og hermed sker der en forringelse af forudsigeligheden og gennemsigtigheden i regelgrundlaget. For det er frivilligt for kommunerne, om de vil oprette disse borgercentre, og derfor kan der opstå uforudsigelighed i forhold til, hvordan forskellige kommuner behandler oplysningerne om borgerne. Det giver en usikkerhed og sløring for borgeren i forhold til, hvordan de forskellige kommuner arbejder, og hvad de bruger oplysningerne til, siger hun.

Den transparente borger

Men der kan vel også være forskelle i dag mellem de forskellige kommuners praksis?

- Ja, men det nye er, at når du skyder et borgercenter ind, får du pludselig en helt ny og voldsomt ophobning af oplysninger om borgerne i den samme enhed.

Årsagen til de foreslåede ændringer er jo, at man vil effektivisere forvaltningen, og langt størsteparten af borgerne vil vel forvente, at kommunen netop videregiver oplysningerne, så borgeren ikke behøver informere alle kommunens kontorer om det samme. Er det med andre ord ikke bare noget "juristeri" at påpege det som et skred i retssikkerheden?

- Nej, det synes jeg ikke, det er. Hele tænkningen bag kommunalreformen er en snæver myn-

står på spil

dighedsinteresse. Det er da naturligt, at man gerne vil effektivisere. Men set fra min stol er vi nødt til at se på, om det nødvendigvis er godt for borgerne og samfundet. Skal vi bare give borgerne det, de forventer, eller skal vi stoppe op og spørge, hvad det egentlig på lang sigt fører til. De

- Alt i alt kan man sige, at borgeren får mindre kontrol med, hvad der sker med vedkommendes oplysninger, når de kan køre rundt i systemet i en stor enhed, siger Birgitte Kofod Olsen

overvejelser mangler fuldstændig i hele kommunalreformen.

Hvad frygter du, at det kommer til at betyde?

- Jeg ser et billede af den totalt transparente borger og så den ikke-transparente myndighed. Det scenario er problematisk, fordi vi lever i et demokratisk samfund, hvor vi har valgt, at beskyttelsen af borgernes privatliv og integritet har stor betydning for retssikkerheden for borgerne. Det handler om at sikre mod vilkårlig magtudøvelse fra myndighederne. Den beskyttelse har politikere valgt at skrive ind i Grundloven, Menneskerettighedskonventionen og nu EU-charteret. Det anses altså som en grundlæggende demokratisk rettighed, og vil vi skubbe det over bord, må vi først have en diskussion af, hvad det vil betyde, forklarer Birgitte Kofod Olsen.

Hun fik forleden mulighed for sammen med en række andre eksperter at fremlægge sine synspunkter ved en høring på Christiansborg. Og tilsyneladende har flere af medlemmerne i Folketingets retsudvalg noteret sig kritikken.

Formand for retsudvalget Peter Skaarup (DF) oplyser således, at udvalget har kaldt indenrigsminister Lars Løkke Rasmussen (V) i samråd for at diskutere, om justeringer af loven på området er nødvendige. Ved redaktionens deadline havde samrådet endnu ikke fundet sted.

Har man sagt A ...

● De kommunale jobcentre, som kommer med kommunalreformen, bliver alligevel ikke opdelt i A- og B- og C-centre, som regeringen og Dansk Folkeparti ellers oprindeligt havde aftalt.

Det meddelte beskæftigelsesminister Claus Hjort Frederiksen (V) for nylig.

Dermed skal alle de kommende jobcentre tage sig af alle ledige, uanset hvor lang tid de har gået arbejdsløse, og uanset hvilke problemer de står med.

Beskæftigelsesministeren begrundede ændringerne med, at det har vist sig, at de mange kommunesammenlægninger medfører færre - og dermed større og mere ressourcestærke - kommuner, end regeringen oprindeligt regnede med.

Ifølge den oprindelige aftale skulle A-centrene tage sig af de ledige med færrest problemer, mens B-centrene skulle tage sig af ledige med særlige problemer. Men med den nye ændring bliver A-centre altså så at sige til B-centre, og ministeren glæder sig over, at ændringen giver "mulighed for at have alle varer på hylderne i alle jobcentre", som han formulerer det i en pressemeddelelse.

Regeringen holder dog fast ved de cirka 10 såkaldte C-jobcentre, hvor kommunen forsøgsvis skal løse opgaven med at få forsikrede ledige i arbejde på vegne af staten.

Om de to typer af jobcentre, der bliver i fremtiden, så skal kaldes henholdsvis B- og C-jobcentre (eftersom det jo er de planlagte A-centre, der forsvinder), eller om man vil kalde dem A- og B-centre, så B bliver til A, og C bliver til B, melder historien ingenting om.

Forvirret? Det er de også i Beskæftigelsesministeriet, og det lykkedes ikke *Socialrådgiveren* at få opklaret mysteriet før deadline. Vi følger naturligvis sagen tæt!